

Riigikogu maaelukomisjoni istungi protokoll nr 155

Tallinn, Toompea ja videosild

Teisipäev, 12. mai 2026

Algus 14.00, lõpp 15.25

Juhataja: Urmas Kruuse (esimees)

Protokollija: Jaanika Lokk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Anti Allas, Maido Ruusmann, Andrus Seeme

Komisjoni ametnikud: Marin Daniel (nõunik-sekretariaadijuhataja), Merle Kruusimägi (nõunik)

Puudusid: Siim Pohlak ja Toomas Uiibo

Kutsutud: regionaal- ja põllumajandusminister Hendrik Johannes Terras, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise ja -heaolu valdkonna juht Kadri Kaugerand ja nõunik Hedvig Liblikas (1. päevakorrapunkt); Riigikogu infonõunik Maiki Vaikla (1.–2. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu (899 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
2. Info ja muud küsimused

1. Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu (899 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Urmas Kruuse juhatas sisse päevakorrapunkti arutelu ning andis sõna külalistele.

Hendrik Johannes Terras andis ülevaate Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõust 899 SE (lisa). Ta märkis, et eelnõu kolm peamist muudatust on seotud koerte ketis pidamise keelustamisega (viieaastase üleminekuajaga), õigusselguse tagamisega (eelkõige zoofiilia keelustamise küsimuses) ning varjupaikade tingimuste täpsustamisega. Lisaks muudetakse eelnõuga ka karistusmäärasid.

Hedvig Liblikas lisas, et loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muudatusi on oodanud erinevad huvirühmad (loomakaitsjad, loomaarstid, kohalikud omavalitsused jt). Ta andis ülevaate eelnõu ettevalmistamise ja koostamise käigus toimunud kohtumistest ning tutvustas eelnõuga tehtud peamisi muudatusi, mis puudutavad zoofiiliat, koera ketis pidamise keelustamist, eutanaasiat, varjupaikade tegevuslubasid ja järelevalvet. Ministeerium on saanud huvirühmadelt rohkelt tagasisidet ning teinud selle põhjal eelnõus muudatusi. Ta tutvustas zoofiilia keelustamist puudutavat muudatust.

Urmas Kruuse tundis huvi zoofiilia keelustamise ajendite vastu.

Hedvig Liblikas tõi näite elust, et u 2020. aastate alguses soovis üks naine rajada loomade bordelli. Ta treenis loomi viisil, mis kehtiva seaduse järgi ei kvalifitseeru looma suhtes lubamatu teona, sest loom ei kannatanud füüsiliselt. Looma kannatuseks/väärkohtlemiseks

loetakse näiteks penetratsiooni inimese poolt. Zoofiilia keelustamise toetajad on eelkõige loomakaitsjad.

Urmes Kruuse küsis, kas Eestis on olnud mõni kohtuasi, mistõttu on vaja seaduses selgelt zoofiilia keelustada.

Hedvig Liblikas ei osanud zoofiilia kohtuasja osas hetkel ühtegi näidet tuua. Ta lisas, et aset leidnud juhtumite kohta pole alati piisavalt tõendeid. Viimane looma väärkohtlemise juhtum toimus k.a alguses, kui üks naine andis oma koera hoida mehele, kes väärkohtles (rahuldus) looma ja jäädvustas selle ka fotol. Sel juhul oli menetluse alustamiseks olemas konkreetne tõend.

Urmes Kruuse küsis, milline on Euroopa praktika zoofiilia keelustamisel.

Hendrik Johannes Terras vastas, et Eesti on keelustamise osas pigem viimaste riikide seas. Enamikes Euroopa riikides on zoofiilia juba keelatud ning seetõttu levivad sotsiaalmeedias soovitusel tulla Eestisse, kus zoofiilia ei ole keelatud ning karistused puuduvad. Kehtivas seaduses puudub üheselt mõistetav zoofiilia keeld.

Hedvig Liblikas andis ülevaate koera ketis pidamist puudutavatest muudatustest (lisa). Ta märkis, et täiskasvanud koera võib ajutiselt ketis hoida meditsiinilisel näidustusel, looma turvalisuse tagamiseks ning juhul, kui loom on agressiivne või ohtlik teisele loomale või inimesele. Meditsiiniliseks näidustuseks on näiteks olukord, kus loomal on ortopeediline probleem. Looma turvalisuse tagamiseks võib koera ajutiselt ketis hoida näiteks alarmsõiduki saabumise, muru niitmise või puude langetamise ajal. Samuti võib koera ajutiselt ketis hoida siis, kui loom on agressiivne või ohtlik.

Andrus Seeme küsis, kas ketis pidamise keeld rakendub ka rakendikoertele.

Hedvig Liblikas vastas, et eelnõu kooskõlastamisel ei teinud ükski loomapidaja ettepanekut erandi kehtestamiseks rakendikoertele. Viimaseid ei peeta püsivalt ketis, vaid pärast töö tegemist tuleb neid hoida aedikus või pidamisruumis.

Kadri Kaugerand lisas, et kelgukoeri ei peeta alaliselt ketis. Eelnõuga keelustatakse alaline koera ketis pidamine ning koera võib ketis hoida üksnes teatud juhtudel ja lühikest aega.

Urmes Kruuse tundis huvi koera ketis pidamise keelustamise üleminekuaja vastu.

Hedvig Liblikas vastas, et enne 1. jaanuari 2027 sündinud koera, keda peetakse seaduse jõustumise ajal ketis ning kes on agressiivne või ohtlik iseendale, teisele loomale või inimesele, võib ketis pidada kuni 1. jaanuarini 2032. Ta selgitas, et Põllumajandus- ja Toidumeti (PTA) hinnangul on probleeme koerte ketis pidamisega ning seni ketis peetud loomade lihtsalt vabaks laskmine ei ole lahendus. Ketis pidamise alternatiiviks on aedik. Loomakaitsjad on seisukohal, et kavandatav aediku suurus võib olla loomade heaolu tagamiseks liiga väike. Ta märkis, et aedikut ei pea rajama üksnes koera liikumisala piiramiseks, vaid see võib tähendada ka kogu majapidamise territooriumi piiramist. Eesmärk on anda neile loomapidajatele, kes loobuvad koera ketis pidamisest, aega aediku ehitamiseks. Loomakaitsjad on teinud ettepaneku kehtestada loomaomanikele kohustus koolitada agressiivset looma, kuid koolitajate teenused on kallid ja see tähendaks loomaomanikule lisakulu. Viieaastane üleminekuaeg peaks olema piisav, et inimesed saaksid koguda raha ja ehitada aedik.

Andrus Seeme küsis, mida teha siis, kui maja ümber on kõrge aed, kuid koer hüppab ikkagi sellest üle.

Hedvig Liblikas vastas, et mõistab muret ning sellisel juhul võib koera ajutiselt (lühikest aega) hoida ketis. Samas peab koerale olema tagatud liikumis- ja sotsialiseerumisvõimalus. Lisaks on võimalus kasutada nt elektrilist piirdeaeda.

Urmes Kruuse palus selgitada, kuidas tuleb tõendada, et tegemist on agressiivse koeraga, keda võib hoida ketis.

Hedvig Liblikas vastas, et agressiivset koera on üldjuhul lihtne ära tunda. Sellised koerad käituvad hoiatavalt ja kaitsevad oma territooriumi. Lisaks kaaluti veterinaararsti tõendi nõude kehtestamist, aga veterinaarkliinikus käituvad koerad teisiti, kui enda territooriumil ning see

tõstaks bürokraatiat ilma selge kasutegurita. Ta lisas, et kui koer hüppab üle aia, tuleb võtta kasutusele lisameetmed. Sobiv lahendus sõltub ka põhjustest, miks koer seda teeb. Ajutine ketis hoidmine tähendab, et koera hoitakse ketis ainult nii kaua, kui see on vajalik, ja nii vähe, kui võimalik, ning üksnes eelnimetatud põhjustel. Kui koera hoida ketis näiteks kaheksa tundi päevas, võib see hoopis soodustada agressiivsust.

Kadri Kaugerand lisas, et praegu ei ole aediku täpset suurust veel määratud ning see kehtestatakse pärast seaduse vastuvõtmist ja muudatuste jõustumist määruse tasandil.

Hedvig Liblikas märkis, et kavas on kehtestada aedikule miinimumsuuruse nõue ning soovi korral võib rajada sellest suuremat, kuid see tähendab ka suuremat kulu loomapidajale.

Anti Allas märkis, et enne 1. jaanuari 2027 sündinud koera, keda peetakse 1. jaanuari 2027 seisuga ketis ning kes võib teistsuguse pidamisviisi korral olla agressiivne või ohtlik iseendale, teisele loomale või inimesele, võib pidada ketis kuni 1. jaanuarini 2032. Ta lisas, et kui koer on paar aastat vana ja agressiivne, on teda ümber õpetada üsna keeruline. Mistõttu peaks ketis pidamise keelustamise üleminekuaeg olema pikem nt koera keskmine eluiga (10–15 aastat).

Hedvig Liblikas nõustus ettepanekuga ja märkis, et ministeeriumi esialgne sõnastus oligi, et agressiivset koera, keda ei ole võimalik muul viisil pidada, võiks hoida ketis elu lõpuni. Loomakaitsjad olid sellele vastu ning tuli leida kompromiss.

Anti Allas küsis, kuidas on kelgukoerte ketis pidamine reguleeritud Soomes ja Norras.

Kadri Kaugerand ei osanud küsimusele täpselt vastata ning lubas vastavad andmed komisjonile saata. Ta lisas, et koerte vanust on keeruline kontrollida ning mitmeastmeline koerte ketis pidamise keelustamine suurendaks bürokraatiat ja muudaks kontrolli keeruliseks. Tuleb usaldada loomaomanikku, kes ütleb, mis aastal on koer sündinud. Praegu ei ole kõigis kohalikes omavalitsustes kohustust kanda lemmikloom lemmikloomaregistrisse.

Urmas Kruuse küsis, kui kaugel on lemmikloomaregistrit puudutav eelnõu.

Hendrik Johannes Terras vastas, et vastav eelnõu peaks jõudma valitsusse sel nädalal.

Hendrik Johannes Terras jätkas ettekannet ja märkis, et eutanaasiat käsitlevate sätete sõnastust on muudetud selgemaks ning loomakaitsjad toetavad muudatusi.

Hedvig Liblikas andis ülevaate eutanaasiat puudutavast muudatusest (lisa). Ta selgitas, et edaspidi saab loomakaitseseaduse alusel eutanaasiat teha ka veterinaararsti soovitusel.

Anti Allas palus täpsustada, mida tähendab liigiomane eluviis ja millal võib see osutada võimatuks.

Hedvig Liblikas vastas, et liigiomane eluviis võib osutada võimatuks näiteks siis, kui loomal on neelamis- või hingamisraskused.

Andrus Seeme märkis, et eutanaasia on looma hukkamine looma omaniku algatusel, veterinaararsti soovitusel või kaastundest. Ta küsis, kas selle all peetakse silmas veterinaararsti või mõne kolmanda isiku kaastunnet.

Hedvig Liblikas vastas, et see võib lähtuda ka kolmanda isiku kaastundest. Sõna „kaastunne“ on sättes just seetõttu, et kõiki olukordi ei ole võimalik ette näha. Ministeeriumi esindajad lubasid sõnastuse üle vaadata ja täpsustada.

Urmas Kruuse märkis, et juhul kui veterinaararst ei ole nõus looma hukkama, kuna selleks puudub alus, võidakse loom hukata muul viisil.

Hedvig Liblikas vastas, et kui veterinaararstil puudub alus eutanaasia tegemiseks, on võimalik sõlmida looma loovutamise leping.

Hedvig Liblikas jätkas ettekannet ja tutvustas varjupaikadega seotud muudatusi (lisa). Ta märkis, et edaspidi peab varjupaikadel olema tegevusluba. Varjupaigana käsitatakse nii rajatisega varjupaika kui ka varjupaigapidajat, kes paigutab hulkuvaid loomi hoiukodudesse (nt mittetulundusühingud, MTÜ). Tegevusloa taotlemine on tasuta ning luba on tähtjatu. Kõneleja andis ülevaate, milliseid andmeid ja dokumente tuleb esitada tegevusloa taotlemisel ning millistele nõuetele peab vastama varjupaigapidaja. Ta märkis, et huvigruppide seas on

kõige enam vastukaja tekitanud tegevusloa kehtestamise nõue. Loomakaitseorganisatsioonid on küsinud, miks ei piisa senisest teavitamiskohustusest. Täna on Eestis teadaolevalt u 60 varjupaigapidamisega tegelevat ettevõtjat, kes tegutsevad kas rajatisega varjupaigana või mittetulundusühinguna. Neist on tegevusluba ligikaudu 15-l ning teavitamiskohustuse on täitnud vaid 16 mittetulundusühingut. Seega täna puudub täpne ülevaade tegutsevatest varjupaikadest. On juhtumeid, kus loomaomanik teatab kadunud loomast, kuid ei tea, millisest varjupaigast teda otsida. MTÜ-d tõlgendavad seadust ja nõudeid erinevalt ning varjupaikades on erinevad loomade pidamistingimused. Näiteks võib ühes MTÜ-s olla ühes toas 80 kassi, teises aga 12. Varjupaigad annavad loomaga kaasa erineva sisutasemega infomaterjale. Näiteks mõnel juhul saab uus loomaomanik varjupaigast kaasa looma täpsed hooldus- ja ravijuhised, teisel juhul mitte. Lisaks on olnud juhtumeid, kus loomaomanik pöördub varjupaika, kuid tema loom on juba loovutatud uuele omanikule. Ta märkis, et eelmisel arutelul toodi esile ka juhtumid, kus vabatahtlikud on viinud hulkuva ja kõhna looma veterinaararsti juurde. See võib minna vastuollu eraisiku omandiõigusega, sest lemmikloom on omaniku vara. Kuna looma tausta ei teata, on võimalik, et näiteks kõhnunud koeraga käidi juba mõni päev varem arsti juures. Eelnimetatud põhjuste tõttu ongi vaja kehtestada varjupaikadele ühtsed nõuded ja tingimused, sh karantiiniruumi ning kirjaliku bioturvalisuse kava olemasolu. Ta rõhutas, et tegevusluba on tasuta ja tähtjatu.

Hedvig Liblikas märkis, et teine palju vastukaja tekitanud küsimus on seotud veterinaararsti nõudega. Huvigrupid on väljendanud muret, et veterinaararsti leidmine on keeruline. Ta märkis, et varjupaigapidaja peab määrama oma varjupaigas või hoiukodus veterinaarteenust osutava veterinaararsti, kelle ülesanne on otsustada loomahaiguste ennetamiseks ja leviku tõkestamiseks vajalike meetmete üle ning tagada nende rakendamine varjupaigas ja hoiukodus, et kaitsta seal peetavate loomade tervist ja heaolu. Ta lisas, et veterinaarseaduse § 12 lõigete 1 ja 2 kohaselt võib veterinaarteenust, sh loomahaiguste ennetamist, osutada ainult kutsetegevusloaga veterinaararst. Oluline on ennetada võimalike haiguspuhangute levikut. Igas varjupaigas peab olema veterinaararst, kellel on teadmised haiguste diagnoosimise, loomade ohutu pidamise, vaktsineerimise ja karantiini korraldamise kohta. Neid teadmisi saab tagada ainult veterinaararst. Lisaks aitab üks ja kindel veterinaararst varjupaigal kokku hoida kulusid.

Andrus Seeme küsis, kas maakondades on endiselt olemas riiklikud veterinaararstid.

Hedvig Liblikas vastas, et maakonnas peaks olema veterinaararst, kuid PTA töökorraldus on muutumises.

Kadri Kaugerand täpsustas, et on olemas volitatud veterinaararstid.

Urmas Kruuse märkis, et bioturvalisuse kava peab koostama veterinaararst. Ta lisas, et varjupaigas tuleks looma hoida 14 päeva, et leida loomaomanik, ning selle aja jooksul tohib loomaga teha hädavajalikke toiminguid.

Hedvig Liblikas vastas, et loomaga võib teha ainult hädavajalikke protseduure (nt profülaktilisi toiminguid või hädavajalik ravi haiguse korral).

Urmas Kruuse küsis, kas hädavajalikuks võib pidada ka looma vaktsineerimist ning kas seda ei käsitata omaniku tahte vastase tegevusena.

Hedvig Liblikas selgitas, et seetõttu peabki igal varjupaigal olema sõltuvalt selle tüübist kirjalik bioturvalisuse kava. Kui tänavalt leitud koer paigutatakse karantiini hoiukodusse ja ta on seal üksinda, ei ohusta ta ei enda ega teiste loomade tervist. Kui aga samas ruumis on mitu looma, tuleb arvestada loomahaiguste leviku ohuga ning tarvitusele tuleb võtta vastavad ennetusmeetmed. Ta tõi näite, et koerte katku puhul on vaktsineerimine põhjendatud, kuid näiteks leptospiroosi puhul mitte. Huvigruppidega jõuti kokkuleppele, et ministeerium koostab bioturvalisuse kava näidise.

Anti Allas avaldas arvamust, et ühe kindla veterinaararsti nõue on liigne ja võib muuta varjupaiga pidamise kallimaks. Ta küsis, millise lepingu peab varjupaik veterinaararstiga sõlmima.

Hedvig Liblikas tõi näiteks suured varjupaigad, kelle hinnangul aitab üks kindel

veterinaararst kulusid kokku hoida.

Hendrik Johannes Terras märkis, et probleemiks on ka see, et mõned MTÜ-d on jätnud veterinaararstidele arved tasumata. See on suureks murekohaks veterinaarkliinikutele.

Urmas Kruuse küsis, kuidas saavad sellised MTÜ-d sellisel juhul oma tegevust veel jätkata.

Kadri Kaugerand vastas, et MTÜ-le ei saa öelda, et see lõpetaks oma tegevuse. Ta juhtis tähelepanu, et iga loomaarst riskib looma ravi või hoolduse keeldumisel oma mainega.

Hedvig Liblikas märkis, et veterinaararst soovib looma aidata ning abi andmata jätmine oleks vastuolus loomaarsti kutse-eetikaga. Ta lisas, et kehtiva seaduse kohaselt on kohalikel omavalitsustel kohustus tegeleda hulkuvate loomadega. Eestis on ka palju korralikke MTÜ-sid, kes tegutsevad juba praegu nõuete kohaselt. Ta avaldas arvamust, et sellistel MTÜ-del ei tohiks tekkida probleeme veterinaararsti leidmisega.

Urmas Kruuse märkis, et veterinaararst võib varjupaigas töötada erinevate lepingute alusel, kuid ta peab olema nimeliselt määratud. Ta küsis, millised teemad kerkisid eelnõu kooskõlastusringil kõige enam esile.

Hedvig Liblikas vastas, et kõige rohkem tekitasid kõneainet tegevusloa kohustus ja veterinaararsti nõue. Pärast viimast kohtumist huvigruppidega maaelukomisjoni istungil ei ole ministeerium saanud uusi kommentaare ega ettepanekuid huvigruppidele. Maaelukomisjoni istungil lubas Eestimaa Loomakaitse Liit saata oma täiendavad märkused, kuid seda ei ole tehtud. Ta lisas, et määruste väljatöötamisel on kavas kõikide osapooltega läbi rääkida.

Urmas Kruuse küsis, kas huvigrupid on tutvunud eelnõu viimase versiooniga.

Hedvig Liblikas vastas, et pärast eelnõu heakskiitmist Vabariigi Valitsuses saadeti vastav teave ka huvigruppidele. Rakendusaktide puhul on huvigrupid tõstatanud ühes ruumis lubatud kasside arvu küsimuse. Ta avaldas arvamust, et normaalseks ei saa pidada olukorda, kus ühes ruumis on nt 80 kassi. Ministeerium on palunud huvigruppidele tagasisidet, milline võiks olla mõistlik arv ning seni on laekunud vaid üks ettepanek. Hetkel on rakendusakti kavandis ette nähtud, et ühes ruumis võib pidada kuni kuut kassi, kuid ministeerium on valmis seda numbrit muutma.

Kadri Kaugerand lisas, et ministeerium on kaasanud kõiki teadaolevaid loomakaitseorganisatsioone ning teinud seda korduvalt. Samuti on ministeerium saatnud organisatsioonidele erinevaid infokirju.

Hedvig Liblikas jätkas ettekandega ja andis ülevaate järelevalve muudatustest. Ta märkis, et eelnõuga tõstetakse väärtegade maksimaalseid karistumäärasid. Edaspidi on juriidilise isiku maksimaalne karistusmäär 320 tuhat € ning füüsilise isiku puhul 300 trahviühikut ehk 2400 €. Pädevale asutusele luuakse ka selgem õiguslik alus võõrandada loom loomapidajalt, kes rikub loomapidamise nõudeid. Täna võib PTA abitusse seisundisse jäetud loomad hukata või, kui tegemist on kõrge aretusväärtusega loomadega, panna oksjonile. Edaspidi tekib võimalus loomad võõrandada ka kolmandale isikule, nt loomaparkidele.

Urmas Kruuse küsis, kas eelnõu kooskõlastati ka põllumeeste katusorganisatsiooniga (nt Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojaga (EPKK)).

Hedvig Liblikas vastas, et eelnõu ei kooskõlastatud EPKK-ga. Ta lisas, et kasside arvu küsimuse tõstatas PTA.

Kadri Kaugerand selgitas, et põllumajandusloomade võõrandamine on juba praegu toimiv praktika. See võimalus kooskõlastati EPKK-ga ajal, mil seaduses tehti vastavad muudatused. Kehtiva seaduse kohaselt võib PTA kõrge aretusväärtusega loomad suunata oksjonile. Kui loomad ei ole aretusväärtusega, võib nad hukata. Kavandatav muudatus loob kolmanda võimaluse.

Hendrik Johannes Terras lisas, et muudatus annab ühe lisavõimaluse loomade võõrandamiseks.

Kadri Kaugerand lisas, et muudatus arvestab avalikkuse ootustega ja võimaldab loomi edaspidi võõrandada ka loomaparkidesse.

Urmas Kruuse tundis huvi loomakaitseseaduse väärtegade vastu.

Hedvig Liblikas selgitas, et väärteks võib olla mittenõuete kohane loomade vedu.

Urmas Kruuse küsis, kuidas eelnõus sätestatud maksimaalsed karistused suhestuvad üldisesse õigusruumi ja järelevalve piirmääradega. Ta märkis, et kuna loomade vedu puudutab põllumajandusettevõtjaid, oleks pidanud selles küsimuses arvamust küsima ka põllumajanduse katusorganisatsioonidelt.

Kadri Kaugerand sõnas, et ministeeriumi tähelepanu on juhitud sellele, et valdkonna seadustes on karistused liiga madalad. Loomakaitseseaduse karistused ei ole alates seaduse vastuvõtmisest tõstetud ning eurole üleminekul tehti vaid tehniline ümberarvestus. Kavas on üle vaadata valdkonna eriseadustes sätestatud karistused ja need ühtlustada. Ta lisas, et PTA ei ole seni kehtivaid maksimaalseid karistusi rakendanud, mistõttu võib olla määrade tõstmist keeruline põhjendada. Samas ei ole kehtivad karistused olnud proportsionaalsed. Ühiskond ootab, et karistused oleksid kõrgemad.

Urmas Kruuse märkis, et eelnõu seletuskirjas on võrreldud karistuse ja ettevõtte käivet. Ta küsis, kas see on proportsionaalne kui karistus moodustab 30% ettevõtte käibest.

Kadri Kaugerand vastas, et karistused peavad olema mõjusad ja proportsionaalsed. Ta nentis, et täna rakendatud karistuste osas puudub statistika.

Urmas Kruuse küsis, kas põhjus on selles, et PTA ei ole suutnud rakendada maksimaalseid karistusi. Kuidas põhjendada ajakordset karistuste tõusu, kui seni ei ole suudetud olemasolevat õigusruumi rakendada?

Hedvig Liblikas selgitas, et karistused on maksimaalsed ning iga karistus peab olema proportsionaalne ja põhjendatud.

Urmas Kruuse küsis, mis juhtudel määratakse maksimaalne karistus.

Hedvig Liblikas tõi näiteks olukorra, kus kõik loomad hukuvad veost tingitud põhjustel.

Kadri Kaugerand tõi hüpoteetilise näite, kui Saaremaalt toimuval loomaveol võib tekkida mitmepäevane praamiühenduse tõrge ning veoautojuht otsustab, et ei pöördi loomadega tagasi, vaid jääb sadamasse ootama ilma, et sõidukis oleks loomadele vajalikku joogivett ja sööta, võivad loomad hukkuda.

Urmas Kruuse märkis, et seni ei ole sellist juhtumit olnud ning ilmselt ei teki ka tulevikus.

Kadri Kaugerand märkis, et kehtiva veterinaarseaduse järgi võib olukorras, kus veistel või lammastel puuduvad kõrvamärgid, olla trahv kümneid või isegi sadu kordi suurem kui siis, kui loomad jäetakse söötmata ja jootmata. Eesmärk on ühtlustada valdkonna seadustes sätestatud karistused.

Urmas Kruuse küsis, miks on karistuse tõus nii suur ning kas kavandataavaid määrasid on võrreldud nt ka väga suure käibega ettevõtetega ja nende karistustega.

Hedvig Liblikas vastas, et tegemist on maksimaalse määraga. Ta lisas, et maksimaalne karistus võib kõne alla tulla nt looma hukkamisnõuete rikkumise korral, samuti siis, kui rikutakse looma ravimise nõudeid või looma ravib selleks mittepädev isik. Justiits- ja Digiministeerium küll uuris kooskõlastusringil, kuidas on karistused seni rakendatud, ning kooskõlastas eelnõu, sh karistuste tõusu. Ta rõhutas, et karistused peavad olema ennetavad, hoiatavad ja proportsionaalsed. See vastab ka ühiskonna ootusele, et looma heaolunõuete rikkumise eest järgneks asjakohane karistus.

Anti Allas nõustus, et karistuste tõus on liiga suur.

Hendrik Johannes Terras märkis, et komisjonil on võimalik leida eelnõu menetlemise ajal karistuste osas tasakaal. Ta pidas praegu kehtivaid karistusi liiga madalaks.

Andrus Seeme küsis, kas kehtivat maksimaalset karistust on võimalik ka suurendada. Ta avaldas arvamust, et juriidilise isiku maksimaalne karistus 3200 € on liiga madal ja seda tuleks tõsta, kuid kavandatav tõus on liiga järsk. Ta juhtis tähelepanu, et hiljuti muudeti ka trahviühiku suurust. Kõneleja oli seisukohal, et kavandataavad maksimaalsed karistused tuleks veel kord üle vaadata.

Kadri Kaugerand vastas, et maksimummäärast kõrgemat karistust määrata ei saa.

Urmas Kruuse lisas, et eelnõu seletuskirjas oli viidatud, et trahvi maksimaalne määr võib ulatuda 30 %-ni ettevõtte müügikäibest. Ta oli seisukohal, et kavandatavaid karistusmäärasid tuleks võrrelda teistes valdkondades sätestatud trahvimääradega. Ta küsis, kas see on proportsionaalne, kui 100 mln € suuruse käibega ettevõtte puhul saaks määrata 30 mln € suuruse trahvi.

Marin Daniel märkis, et hiljuti tõsteti trahviühiku suurust 4 eurolt 8 euron. Ta lisas, et eelnõu menetlemise ajal on võimalik kaasata erinevaid huvigruppe (sh EPKK) ja küsida neilt arvamust eelnõu kohta.

Hedvig Liblikas selgitas, et karisuste arvutamisel on kasutatud uuenenud trahviühiku määra (8 eurot).

Urmas Kruuse märkis, et karistusmäärade tõusu on keeruline põhjendada asjaoluga, et seni ei ole maksimaalseid karistusmäärasid rakendatud. Kuna muudatused puudutavad ka põllumajandusloomi, tuleks eelnõu menetlusse kaasata ka põllumajandusorganisatsioonide esindajad.

Kadri Kaugerand märkis, et arutelu loomakaitse seaduse muutmise üle on olnud avalik, kuid EPKK ei ole ministeeriumi poole kordagi pöördunud. Ta avaldas arvamust, et karistusmäärad peavad olema piisavalt hoiatavad.

Anti Allas küsis, kas seletuskirjas on toodud näiteid selle kohta, millal määratakse maksimaalne karistusmäär.

Hedvig Liblikas vastas, et täna arutatakse ka Euroopa Liidu eri töögruppides (nt loomade heaolu, põllumajandusloomade heaolu ja vedude töögruppides) karistusmäärade tõstmist. Mõnes liikmesriigis on karistusmäärad nii madalad, et nõuete rikkumise eest trahvi maksmine on odavam kui nõuete täitmine. Seetõttu on oluline tõsta karistusmäärad tasemele, kus trahvi maksmine ei ole enam „äriliselt“ mõistlik. Ta nõustus, et loomaveo näide ei pruugi olla kõige kohasem, kuid märkis, et maksimaalne karistusmäär võib kõne alla tulla näiteks loata loomkatsete puhul.

Kadri Kaugerand lisas, et Eestis tegutsevad korralikud loomaveo ettevõtted. Pigem on olnud juhtumeid looma hukkamisest tapamajades, millel puudub tegevusluba.

Hedvig Liblikas jätkas ettekandega ja andis ülevaate seaduse jõustumisest ning muudetavatest rakendusaktidest (lisa).

Anti Allas küsis, kas täna ei tohi looma tappa oma tarbeks.

Kadri Kaugerand vastas, et oma tarbeks looma tapmisele kehtib teistsugune regulatsioon. Ta selgitas, et probleem tekib siis, kui loomad viiakse tapamajja, millel puudub tegevusluba.

Maido Ruusmann leidis, et karistusmäärade kavandatav tõus on liiga suur ning eelnõu arutlusel täiskogu saalis võib see tekitada palju küsimusi. Tõenäoliselt leitakse eelnõu menetlemise käigus tasakaal ja määrasid vähendatakse.

Urmas Kruuse märkis, et karistusmäärad on kavas üle vaadata.

Arutati eelnõu edasist menetlemist. Vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele on eelnõule 899 SE muudatusettepanekute esitamise tähtaeg 10 tööpäeva.

Otsustati:

1.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 20.05.2026 (konsensus).

1.2. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks maaelukomisjoni esimees Urmas Kruuse (konsensus).

1.3. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus).

Kõik otsused olid konsensuslikud: Anti Allas, Urmas Kruuse, Maido Ruusmann, Andrus Seeme.

2. Info ja muud küsimused

Päevakorrapunkti ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Kruuse
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaanika Lokk
protokollija